C/2026/3915

1.9.2026.

PADOMES IETEIKUMS

(2026. gada 10. jūlijs)

par Bulgārijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2026/3915)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/9799 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Regulā (ES) 2024/1263 ir precizēts, ka ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi ir veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) izklāstītajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību.

(2) Komisija 2025. gada 25. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011 ([2]) pamata pieņēma 2026. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Bulgārija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Eiropas Savienībā, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2026. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([3]) Padome pieņēma 2026. gada 21. aprīlī un vienoto nodarbinātības ziņojumu, kā arī ieteikumu par cilvēkkapitālu – 2026. gada 9. martā.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.)
([3]) OV C, C/2026/2434, 28.4.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt Savienības globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikts, ka trīs pārmaiņu imperatīvi, proti, inovācija, dekarbonizācija un konkurētspēja, kā arī drošība, ir būtiski ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes pīlāri. Kopš Konkurētspējas kompasa publicēšanas tas ir izmantots Eiropas pusgada darbā, proti, ar tā palīdzību ir nodrošināts, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst ES stratēģiskajiem mērķiem un ka tiek izveidota vienota pieeja ekonomikas pārvaldībai, kas visā Savienībā veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību.

(4) 2026. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgads risinās vienlaikus ar Atveseļošanas un noturības mehānisma (ANM) noslēguma posma īstenošanu ([4]). Atveseļošanas un noturības plāniem (ANP) līdztekus kohēzijas politikas finansējumam ir bijusi būtiska nozīme, lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, jo šie plāni bija nepieciešami, lai efektīvi pievērstos visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos ciklos konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai, un Eiropas kohēzijas politikas finansētajās programmās bija jāņem vērā konkrētai valstij adresētie ieteikumi. Tuvojoties ANM darbības beigām, joprojām ir būtiski saglabāt un izmantot ANM ietvaros atbalstītās un īstenotās reformas un investīcijas, jo īpaši tās, kas palīdz risināt konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos konstatētās problēmas.

(5) 2026. gada 3. jūnijā Komisija publicēja 2026. gada ziņojumu par Bulgāriju. Tajā tika izvērtēts, kā Bulgārija ir īstenojusi 2025. gada konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā tā īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo izvērtējumu, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Bulgārija. Tajā tika vērtēts arī Bulgārijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(6) Padome 2025. gada 20. jūnijā pēc Komisijas novērtējuma un ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Bulgārijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([5]). Plāns aptver laikposmu 2025.–2028. gadam un atspoguļo fiskālo korekciju četru gadu garumā. Padome ieteica šādus neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus: 6,2 % 2025. gadā, 4,9 % 2026. gadā, 4,4 % 2027. gadā un 4,0 % 2028. gadā, un tiem atbilstošie maksimālie kumulatīvie pieauguma tempi, kas aprēķināti attiecībā pret 2024. bāzes gadu, ir 6,2 % 2025. gadā, 11,4 % 2026. gadā, 16,3 % 2027. gadā un 21 % 2028. gadā.

(7) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls pārbaudījums Eiropas Savienībai. Komisija ir aicinājusi dalībvalstis pieprasīt koordinēti iedarbināt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu ([6]), un Eiropadome 2025. gada 6. marta sanāksmē atzinīgi novērtēja šo priekšlikumu. Pēc Bulgārijas lūguma Padome 2025. gada 8. jūlijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Bulgārijai novirzīties no ieteiktajiem neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem ([7]). 2025.–2028. gada periods, kad darbosies valsts izņēmuma klauzula, Bulgārijai dod iespēju pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai paliekošs aizsardzības izdevumu palielinājums vidējā termiņā neapdraudētu fiskālo stabilitāti.

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Padomes Ieteikums (2025. gada 20. jūnijs), ar ko apstiprina Bulgārijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/3700, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3700/oj).

([6]) Komisijas paziņojums "Aizsardzības izdevumu pieauguma iekļaušana Stabilitātes un izaugsmes paktā", Brisele, 19.3.2025., C (2025) 2000 final.

([7]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Bulgārijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3961, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3961/oj).

(8) Bulgārija 2026. gada 30. aprīlī iesniedza 2026. gada progresa ziņojumu ([8]), kurā iztirzāja neto izdevumu ieteikto maksimālo pieauguma tempu ievērošanu un tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar ko reaģē uz galvenajām problēmām, kuras konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Tomēr fiskālie dati par 2026. gadu netika sniegti. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Bulgārijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/241 ([9]) 27. pantu.

(9) Reālā IKP pieaugums 2025. gadā bija 3,1 %, un SPCI inflācija bija 3,5 %. Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2026. gadā palielināsies par 2,5 % un 2027. gadā par 2,2 %, taču SPCI inflācija 2026. gadā plānota 4,2 % apmērā un 2027. gadā 2,6 % apmērā.

(10) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([10]) Bulgārijas vispārējās valdības budžeta deficīts pieauga no 3 % no IKP 2024. gadā līdz 3,5 % no IKP 2025. gadā. Deficīta pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo sekas, ko kopā rada publiskā sektora algu palielinājums, jo īpaši aizsardzības un drošības jomā, un sociālo izdevumu pieaugums, tostarp pensiju automātiskā indeksācija, valsts līmenī finansēto publisko investīciju palielinājums, procentu izdevumu palielinājums un palielinājums investīciju dotācijās uzņēmumā *Bulgarian Energy Holding*. Pamatojoties uz politikas pasākumiem, kas bija zināmi prognozes termiņa datumā, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka deficīts 2026. gadā būs 4,1 % no IKP un 2027. gadā – 4,3 % no IKP. Pieaugumi 2026. un 2027. gadā galvenokārt atspoguļo publiskā sektora algu un sociālo pabalstu pastāvīgo, strukturālo palielinājumu bez kompensācijas pasākumu veikšanas.

(11) Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja ([11]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā bija ekspansīva, proti, 2,3 % no IKP. Tiek prognozēts, ka 2026. gadā tā būs ekspansīva, proti, 1,0 % no IKP, bet 2027. gadā – ierobežojoša, proti, 1,6 % no IKP.

(12) Saskaņā ar *Eurostat* sniegtajiem datiem ([12]) Bulgārijas vispārējās valdības parāds pieauga no 23,8 % no IKP 2024. gada beigās līdz 29,9 % no IKP 2025. gada beigās. Parāda attiecības pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo kapitāla iepludināšanu uzņēmumos *Bulgarian Energy Holding* un *Bulgarian Development Bank*. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2026. gada pavasara prognozē paredzēts, ka parāda attiecība pret IKP līdz 2026. gada beigām palielināsies līdz 32,3 % un ka līdz 2027. gada beigām tā pieaugs vēl vairāk, proti, līdz 35,5 %.

(13) Saskaņā ar *Eurostat* datiem ([13]) kopējie vispārējās valdības izdevumi aizsardzībai Bulgārijā 2025. gadā bija 1,9 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi aizsardzības izdevumi 2026. gadā tiek prognozēti tādā pašā līmenī. Tas atbilst pieaugumam par 0,6 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2024. atsauces gadu ([14]).

([8]) 2026. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([10]) *Eurostat* euro rādītāji, 2026. gada 22. aprīlis.

([11]) Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Tās mērķis ir novērtēt ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([12]) *Eurostat* euro rādītāji, 2026. gada 22. aprīlis.

([13]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*).

([14]) NATO aizsardzības izdevumu definīcija atšķiras no valdības funkciju klasifikācijā (*COFOG*) lietotās aizsardzības izdevumu definīcijas. Turklāt atšķirības varētu izraisīt arī izdevumu, jo īpaši ar militāro ekipējumu saistītu izdevumu, ierakstīšanas laiks, tāpēc ka NATO pārskatos netiek ievēroti nacionālo kontu noteikumi par ierakstīšanas laiku.

(14) Savienība joprojām saskaras ar energoapgādes traucējumu un paaugstināta cenu svārstīguma risku, ko saasina ģeopolitiskā spriedze, kura ietekmē globālos naftas un gāzes tirgus. 2022.–2023. gada enerģētiskās krīzes laikā gūtā pieredze liecina, ka plaši pasākumi, kas nav mērķorientēti, rada lielas fiskālās izmaksas un ir sociāli un ekonomiski neefektīvi. Kopš 2026. gada februārī sākās karš Tuvajos Austrumos, Bulgārija ir pieņēmusi fiskālās politikas pasākumus, lai mazinātu augsto enerģijas cenu ietekmi uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem ([15]). Tie ir mērķorientēts ikmēneša atbalsts, kas līdz 2026. gada jūnijam paredzēts iedzīvotāju grupām ar nelieliem ienākumiem, un mērķorientētas subsīdijas, kuras 2026. gadā tiek piešķirtas pasažieru pārvadātājiem, kas apkalpo nelielas apdzīvotas vietas. Saskaņā ar Komisijas 2026. gada pavasara prognozi šo pasākumu fiskālās izmaksas 2026. gadā būs mazākas par 0,1 % no IKP. Komisija lēš, ka šiem pasākumiem, ja tie paliktu spēkā līdz 2026. gada beigām, fiskālās izmaksas 2026. gadā sasniegs 0,1 % no IKP.

(15) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, neto izdevumi Bulgārijā 2025. gadā pieauga par 12,3 %. Neto izdevumu pieaugums 2025. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei 2,1 % apmērā no IKP gada griezumā. Ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas nodrošināto elastību lielākiem aizsardzības izdevumiem, neto izdevumu kumulatīvā novirze ir 1,4 % apmērā no IKP.

(16) Pamatojoties uz Komisijas aprēķiniem, tiek prognozēts, ka neto izdevumi Bulgārijā 2026. gadā pieaugs par 5,5 % un 2025. un 2026. gada kumulatīvais pieaugums būs 18,5 %. Neto izdevumu prognozētais pieaugums 2026. gadā ir lielāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu un atbilst novirzei 0,2 % apmērā no IKP gada griezumā. Aplūkojot 2025. un 2026. gadu kopā, tiek prognozēts, ka neto izdevumu kumulatīvais pieauguma temps arī pārsniegs ieteikto maksimālo pieauguma tempu, kas kumulatīvā izteiksmē atbilst novirzei 2,2 % apmērā no IKP. Ņemot vērā valsts izņēmuma klauzulas nodrošināto elastību lielākiem aizsardzības izdevumiem un aplūkojot kopā 2025. un 2026. gadu, neto izdevumu kumulatīvā novirze ir 1,6 % apmērā no IKP.

(17) 2026. gada 3. jūnijā Komisija nāca klajā ar ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu ([16]). Minētajā ziņojumā bija novērtēta Bulgārijas situācija attiecībā uz deficīta kritēriju. Deficīts 2025. gadā bija mazāks par 3 % no IKP, ņemot vērā aizsardzības izdevumu pieaugumu kopš 2024. gada saskaņā ar valsts izņēmuma klauzulu aizsardzībai. Uz Komisijas 2026. gada pavasara prognozes pamata tiek prognozēts, ka budžeta deficīts 2026. gadā pārsniegs atsauces vērtību 3 % apmērā no IKP, arī ņemot vērā aizsardzības izdevumu pieaugumu kopš 2024. gada. Ziņojumā secināts, ka, ņemot vērā visus attiecīgos būtiskos faktorus, Bulgārija nav izpildījusi deficīta kritēriju. Ņemot vērā minēto un ņemot vērā saskaņā ar LESD 126. panta 4. punktu izveidotās Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu, Komisija ir ierosinājusi sākt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, iesakot Padomei pieņemt lēmumu saskaņā ar LESD 126. panta 6. punktu, ar ko konstatē pārmērīgu budžeta deficītu, jo 2026. gadā nav izpildīts deficīta kritērijs. Padome saskaņā ar LESD 126. panta 7. punktu 2026. gada 10. jūlijā pieņēma šādu Bulgārijai adresētu lēmumu ([17]) kopā ar ieteikumu ([18]) par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu.

([15]) Tas atspoguļo situāciju Komisijas 2026. gada pavasara prognozes termiņa datumā (2026. gada 4. maijs).

([16]) Komisijas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums (3.6.2026., COM (2026) 302 final).

([17]) Padomes Lēmums (ES) 2026/1758 (2026. gada 10. jūlijs) par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Bulgārijā (OV L, 2026/1758, 1.9.2026., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2026/1758/oj).

([18]) Padomes ieteikums par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu Bulgārijā, pieņemts 2026. gada 10. jūlijā. Visi dokumenti, kas saistīti ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru Bulgārijā, ir pieejami šajā tīmekļa vietnē: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Bulgaria_en.

(18) Bulgārija saskaras ar divējādu izaicinājumu – kā nodrošināt publisko finanšu stabilitāti, vienlaikus uzlabojot nodokļu sistēmas taisnīgumu un efektivitāti. Viena no sistēmas galvenajām iezīmēm ir vienotā ienākuma nodokļa likme 10 % apmērā, kas tiek piemērota bez neapliekamā minimuma apvienojumā ar sociālā nodrošinājuma iemaksām, kurām noteikti griesti, kā rezultāts ir nodokļu sloga regresīvs sadalījums, kas nozīmē to, ka nodokļu īpatsvars personām ar augstiem ienākumiem ir nedaudz mazāks nekā personām ar zemiem ienākumiem. Pēdējos gados ir palielinājušies publiskie izdevumi, jo īpaši pensiju un publiskā sektora algu jomā. Šie palielinājumi bieži vien ir tikuši finansēti ar īstermiņa vai *ad hoc* pasākumiem, nevis stabiliem, strukturāliem pasākumiem. Tas ir samazinājis fiskālās politikas paredzamību un palielinājis fiskālos riskus, jo īpaši tādēļ, ka rodas papildu spiediens palielināt strukturālos izdevumus. Raugoties nākotnē, ir paredzams, ka būtiska nozīme būs demogrāfiskajai attīstībai. Sabiedrības novecošana radīs pastāvīgu spiedienu uz sociālajiem izdevumiem, jo īpaši uz pensijām un veselības aprūpi, kas turklāt saskaras ar pietiekamības problēmām. Vienlaikus papildu izdevumi, kas saistīti ar valsts un kolektīvo aizsardzības spēju stiprināšanu, visticamāk, radīs vēl lielāku slogu publiskajām finansēm. Ja netiks veiktas politikas korekcijas, šie faktori apgrūtinās fiskālās disciplīnas saglabāšanu. Bulgārija arī saskaras ar pastāvīgām strukturālām problēmām ieņēmumu jomā. Nodokļu ieņēmumi, kas veido daļu no IKP, vēl aizvien ir ievērojami zemāki par ES vidējo rādītāju, tādējādi ierobežojot valsts spēju finansēt sabiedriskos pakalpojumus un investīcijas. Ieņēmumu iekasēšanu vēl vairāk kavē lielais nodokļu parādu līmenis. Turklāt Bulgārijā saskaņā ar aplēsēm ir viens no lielākajiem ēnu ekonomikas apmēriem Eiropas Savienībā, kas apdraud nodokļu saistību izpildi un ierobežo valsts spēju gūt ieņēmumus.

(19) Joprojām ir būtiski sistemātiski, jēgpilni un savlaicīgi iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību sekmīgā Savienības finansēšanas instrumentu īstenošanā, kā arī Eiropas pusgada kontekstā.

(20) Kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF), Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+) un Kohēzijas fonda (KF), Bulgārijā ir panākusi labu progresu, jo īpaši projektu atlases ziņā. Ir svarīgi pastiprināt centienus nodrošināt atlasīto projektu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Tajā pašā laikā Bulgārijai jāpaātrina Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) īstenošana, jo līdzekļi ir jāizmaksā līdz 2026. gada beigām. Ir būtiski nodrošināt, ka ātri un efektīvi tiek īstenotas jaunās investīcijas, ko Bulgārija identificējusi kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanā, jo īpaši tās, kas saistītas ar piecām Vidusposma pārskatīšanas regulā ([19]) noteiktajām prioritātēm.

(21) Bulgārijas austrumu pierobežas reģioni saskaras ar papildu problēmām, kas kavē to ekonomiskās un sociālās attīstības izredzes, jo pašreizējās strukturālās problēmas saasinās. Krievijas agresijas kara pret Ukrainu ietekme palielina spiedienu uz drošību, traucē pārrobežu saimniecisko darbību un samazina investīciju pievilcīgumu.

(22) Bulgārija saskaras ar vairākām problēmām, kas saistītas ar valsts pārvaldes un vietējā līmeņa pārvaldības darbību un spējām, sabiedrisko pakalpojumu digitalizāciju, tiesu sistēmas un korupcijas apkarošanas regulējumu, publisko iepirkumu un regulējuma kvalitāti, pētniecības un inovācijas līmeni, energosistēmas un rūpniecības dekarbonizāciju, enerģētisko nabadzību, transportu un savienojamību, klimatnoturību, darbaspēka un prasmju trūkumu, sociālo iekļaušanu un veselības aprūpi.

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/1914 (2025. gada 18. septembris), ar ko groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056 attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā (OV L, 2025/1914, 19.9.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1914/oj).

(23) Valsts pārvaldē vēl aizvien pastāv jaudas ierobežojumi, jo īpaši vietējā līmenī, un šķiet, ka ir vajadzīgi turpmāki centieni, lai apmierinātu iedzīvotāju un uzņēmumu vēlmes. Bulgārijā ir vismazākais to civildienesta ierēdņu īpatsvars, kuri piedalās pieaugušo izglītībā, un tas kavē prasmju pilnveidošanu gan valsts, gan vietējā līmenī. Turklāt pašvaldības saskaras ar pastāvīgām grūtībām piesaistīt un noturēt kvalificētus ekspertus, lai īstenotu ES finansētās iniciatīvas un projektus, un tas rada problēmas ES līdzekļu pārvaldībā. Pārvaldības un plānošanas procesu sadrumstalotība vietējā un reģionālajā līmenī rada papildu ierobežojumus ES finansēto projektu efektīvai pārvaldībai, kā arī prioritāšu saskaņošanai plašākas teritoriālās stratēģijas ietvaros. Ir kļuvis pieejams vairāk digitālo publisko pakalpojumu, un iedzīvotāji tos regulāri izmanto, taču digitālās pārvaldes infrastruktūras piedāvātās iespējas netiek pilnībā izmantotas, kam par iemeslu ir lielā administratīvā sarežģītība un nepiemērotība lietošanai. Lai novērstu šos trūkumus, galvenās atlikušās prioritātes ir sadarbspējas nodrošināšana visos pārvaldes līmeņos, iekšējo darbplūsmu vienkāršošana un digitalizācija, kā arī pilnībā īstenojamu tiešsaistes publisko pakalpojumu sniegšanas paplašināšana. Tiek turpināti centieni vienkāršot regulējumu, uzlabot regulatīvos instrumentus un samazināt administratīvo slogu, taču to ietekme vēl nav devusi taustāmus rezultātus. Regulatīvie un administratīvie šķēršļi piekļuvei vienotajam tirgum ietekmē preču tirdzniecību Eiropas Ekonomikas zonā (tostarp pārrobežu loģistikas ķēdes), kā arī profesionālo pakalpojumu sniegšanu un uzņēmumu izveidi.

(24) Korupcijas nodarījumu kriminālvajāšana joprojām ir būtiska, lai saglabātu stabilu un paredzamu ekonomisko vidi, kuras pamatā ir tiesiskums. Bulgārija vēl nav guvusi stabilus rezultātus korupcijas izmeklēšanā un kriminālvajāšanā, jo īpaši augsta līmeņa korupcijas lietās. 2023. gadā ieviestais tiesiskais regulējums, kas reglamentē korupcijas apkarošanas komisiju, nav nodrošinājis minētās komisijas neatkarību un 2026. gadā tas tika atcelts – vēl pirms korupcijas apkarošanas komisijas jaunās vadības iecelšanas. Bulgārija ir veikusi dažus pasākumus saistībā ar pārskatīto korupcijas apkarošanas satvaru, konkrēti, ir pieņemts jauns Likums par valsts amatpersonu korupcijas apkarošanu. Turklāt Augstākās tiesu padomes (kas ir tiesu iestāžu pašpārvaldes struktūra) neatkarība un efektīva darbība ir ļoti svarīga pienācīgai gan tiesu, gan prokuratūras darbībai, jo īpaši augsta līmeņa korupcijas lietās. Kopš 2022. gada Augstākā tiesu padome darbojas ar pilnvarām, kuru termiņš ir notecējis, un tas negatīvi ietekmē tās leģitimitāti un liedz tai pildīt dažas no savām funkcijām, piemēram, iecelt jaunu ģenerālprokuroru. Ņemot vērā prokuratūras vadošo lomu kriminālizmeklēšanā, ar Augstākās tiesu padomes darbību saistīto trūkumu novēršana var vēl vairāk atbalstīt korupcijas apkarošanas centienus valstī.

(25) Strukturālās pārvaldības un īstenošanas nepilnības publiskajā iepirkumā joprojām ierobežo konkurētspēju. Pieaugošais tieši piešķirto līgumu un tādu konkursu īpatsvars, kuros ir tikai viens pretendents, kā arī ievērojams skaits neveiksmīgo vai atcelto konkursu attur no piedalīšanās un vājina uzņēmumu uzticēšanos un izpratni par godīgumu. Lai gan saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu ir tikuši īstenoti daži procesuāli uzlabojumi, strukturālo problēmu novēršanas nolūkā ir jāturpina pārskatīt pārvaldības struktūru, jāstiprina aizsardzības pasākumi un sadarbība starp publiskajā iepirkumā iesaistītajām iestādēm un jāpalielina attiecīgo aģentūru spējas un speciālās zināšanas. Bulgārija ir veikusi dažus pasākumus, lai atjaunotu dažu regulatīvo iestāžu pilnvaras, taču bažas par to neatkarību joprojām nav kliedētas. Resursu ierobežojumi un nepamatota politiskā ietekme negatīvi ietekmē minēto iestāžu regulatīvo uzdevumu veikšanas kvalitāti. Joprojām nav pietiekamu aizsardzības pasākumu regulatīvo iestāžu neatkarībai no tirgus dalībniekiem, jo īpaši tādās nozarēs kā enerģētika, kurā valsts uzņēmumiem ir būtiska ietekme. Attiecībā uz tiesiskumu joprojām pastāv bažas par Augstākās tiesu iestāžu padomes inspekcijas darbību un politiskās ietekmes risku, jo tās pilnvaru termiņš beidzās 2020. gadā, un tās nav tikušas atjaunotas.

(26) Kā izklāstīts ziņojumā par politikas atbalsta instrumentu, Bulgārijas pētniecības un inovācijas sistēma joprojām saskaras ar būtiskām problēmām, publiskās un privātās investīcijas pētniecībā un izstrādē ir nelielas, krietni zem ES vidējiem rādītājiem, un institucionālā vide ir sadrumstalota, kas ierobežo efektivitāti. Neraugoties uz progresu pārvaldības sistēmā, tostarp pieņemot Likumu par pētniecību un inovāciju un izveidojot Inovācijas un pētniecības padomi, joprojām ir vajadzīga konsekventa un skaidra īstenošana. Turklāt pētniecības organizāciju un augstākās izglītības iestāžu institucionālās pilnvaras vēl aizvien ir neskaidras, un pētniecības darbības ir pārāk koncentrētas galvaspilsētas reģionā, tādējādi palielinot reģionālās atšķirības. Neskatoties uz zināmiem uzlabojumiem, pētniecības rezultātu komercializāciju kavē vājas saiknes starp akadēmiskajām aprindām un uzņēmumiem, kā arī maz attīstīta tehnoloģiju nodošanas ekosistēma. Lai gan ar kohēzijas politikas fondiem tiek atbalstīts jauns tehnoloģiju nodošanas centrs un MVU digitālā pārveide pakāpeniski uzlabojas, tomēr ir vajadzīgas lielākas publiskās un privātās investīcijas pētniecībā un izstrādē apvienojumā ar skaidrākām institucionālajām pilnvarām un uzlabotiem komercializācijas mehānismiem, lai varētu palielināt inovācijas ietekmi.

(27) Bulgārijas elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas joprojām ir vienas no augstākajām Eiropas Savienībā. Kaut arī ir panākts zināms progress ceļā uz to, lai elektroenerģijas ražošanā samazinātu atkarību no fosilā kurināmā, pateicoties elektroenerģijas pirkuma līgumu un tādu sabiedrisko pakalpojumu saistību pakāpeniskai izbeigšanai, ar kuriem tieši atbalsta ogļu elektrostacijas, Bulgārijas elektroenerģijas sistēma pieprasījuma apmierināšanas nolūkā joprojām ir atkarīga no šīm elektrostacijām. Ievērojamā saules enerģijas ražošanas jaudas palielināšana nav tikusi papildināta ar sauszemes un atkrastes vēja enerģijas ražošanas jaudas līdzvērtīgu izvēršanu, neraugoties uz esošo potenciālu Bulgārijā. Paredzamā lielas akumulatoru uzkrāšanas jaudas izvēršana apvienojumā ar to sadales tīklu stiprināšanu, kuriem nepieciešama modernizācija un papildu jauda, var nodrošināt elastīgāku un dekarbonizētāku elektroenerģijas piegādi. Pieprasījuma elastības uzlabošana panāktu to, ka mājsaimniecībām noteiktās mazumtirdzniecības cenas labāk reaģē uz vairumtirdzniecības cenu signāliem, un jāturpina attīstīt viedo uzskaiti. Ir vajadzīgs elastīgs piedāvājums un pieprasījums, lai samazinātu atkarību no fosilā kurināmā un dekarbonizētu elektroenerģijas sistēmu, tādējādi panākot pieejamākas elektroenerģijas cenas, kuru pamatā ir papildu AER / mazoglekļa ražošana un uzlaboti tīkli. Uzņēmums *Bulgarian Energy Holding*, kas ietver Bulgārijas valstij piederošus uzņēmumus mazoglekļa elektroenerģijas ražošanā (kodolenerģija, hidroenerģija), fosilā kurināmā aktīvus (ogļu elektrostacija un ogļu ieguve, kā arī dabasgāzes aktīvi) un regulētos aktīvus – pārvades sistēmas operatorus (PSO), ir jāreformē, lai uzlabotu tā pārredzamību un kliedētu bažas par ogļu aktīvu šķērssubsidēšanu. Šī reforma ļautu regulētajiem aktīviem, jo īpaši elektroenerģijas jomā strādājošiem PSO, koncentrēties uz savu pamatdarbību un atbalstīt to atteikšanos no darbības, kas saistīta ar oglēm, tādējādi samazinot atkarību no fosilā kurināmā.

(28) Centralizētās siltumapgādes sistēmas Bulgārijā joprojām ir atkarīgas no dabasgāzes un citiem kurināmajiem, kas rada siltumnīcefekta gāzu emisijas. Kaut gan ir panākts progress ceļā uz to, lai pakāpeniski izbeigtu fosilā kurināmā subsīdijas elektroenerģijas ražošanai, joprojām nav atrisināts jautājums par subsīdijām, kuras novirzītas centralizētajai siltumapgādei un kuru pakāpeniska izbeigšana nav plānota līdz 2030. gadam. Varētu uzskatīt, ka prioritāte ir pakāpeniski atcelt fosilā kurināmā subsīdijas, kas nedz mazina enerģētisko nabadzību, nedz novērš patiesas bažas par energoapgādes drošību, kavē elektrifikāciju un nav būtiskas rūpniecības konkurētspējai. Iepirkuma tarifi koģenerācijas stacijām, kas apgādā centralizētās siltumapgādes tīklus, paildzina uz fosilo kurināmo balstītas siltuma ražošanas ekonomisko dzīvotspēju un kavē ražošanas un tīkla aktīvu modernizāciju ceļā uz augstiem efektivitātes standartiem. Šo tarifu reforma atbrīvotu fiskālo telpu, ko varētu novirzīt centralizētās siltumapgādes dekarbonizācijai un mērķorientētam atbalstam par labu enerģētiski nabadzīgām mājsaimniecībām.

(29) Enerģētiskā nabadzība Bulgārijā joprojām ir strukturāla problēma, ko sekmē tādu atbalsta mehānismu trūkums, kuri vērsti uz vistrūcīgākajām personām, kā rezultātā to cilvēku īpatsvars, kas nespēj uzturēt savu mājokli pietiekami siltu, ievērojami pārsniedz ES vidējo rādītāju. Kaut arī atbalsts pašlaik ir vērsts uz plašiem pasākumiem, piemēram, tādiem kā vispārēji zemas regulētās elektroenerģijas mazumtirdzniecības cenas un iepirkuma tarifi koģenerācijas stacijām, kas apgādā centralizētās siltumapgādes tīklus, tomēr mērķtiecīga palīdzība joprojām ir neliela. Šī neefektīvā fiskālo resursu izmantošana pakļauj riskam visneaizsargātākās mājsaimniecības, izgaismojot nepieciešamību risināt enerģētiskās nabadzības problēmu, izstrādājot pienācīgus, mērķorientētus politikas pasākumus.

(30) Neraugoties uz ierobežoto progresu rūpniecības energoefektivitātes uzlabošanā, joprojām ļoti svarīgi ir tas, ka rūpnieciskie lietotāji vēl vairāk samazina enerģijas patēriņu, jo Bulgārijas ražošanas nozares energointensitāte vēl aizvien ir viena no četrām augstākajām visā Savienībā. Turklāt rūpniecisko siltumnīcefekta gāzu emisiju ievērojamu īpatsvaru (45 % salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju, kas ir 35 %) rada ar enerģētiku nesaistīti procesi, izgaismojot nepieciešamību veikt visaptverošus dekarbonizācijas pasākumus, kas neaprobežojas tikai ar energoefektivitāti vien. Rūpniecības dekarbonizācijas paātrināšana, jo īpaši ražošanas nozarēs ar augstu emisiju līmeni, palīdzētu uzlabot konkurētspēju, vienlaikus samazinot atkarību no siltumnīcefekta gāzu ziņā intensīviem resursiem un enerģijas.

(31) Transports joprojām ir viena no nozarēm ar lielākajām siltumnīcefekta gāzu emisijām Bulgārijā 2023. gadā, savukārt elektrotransportlīdzekļu ieviešanas līmenis vēl aizvien ir ievērojami zemāks par ES vidējo rādītāju, proti, 0,56 % 2024. gadā. Uzlādes infrastruktūras ieviešana ir lēna, un ir ieviesti mazāk nekā 15 % no elektrouzlādes infrastruktūras, kas plānota līdz 2030. gadam. Sabiedriskā transporta infrastruktūras trūkums rada savienojamības problēmas, jo īpaši valsts ziemeļu reģionā. Ir vajadzīga turpmāka rīcība, lai paātrinātu infrastruktūras investīcijas sabiedriskajā transportā, modernizētu dzelzceļa infrastruktūru, tostarp ar *ERTMS* elektrifikācijas palīdzību, un paplašinātu elektrotransportlīdzekļu uzlādes infrastruktūru, vienlaikus efektīvi īstenojot ceļu satiksmes drošības pasākumus un uzlabojot valsts ziemeļu reģiona pārrobežu savienojamību, kas panākams, pabeidzot TEN-T izveidi.

(32) Bulgārija joprojām ir neaizsargāta pret pieaugošajiem klimatiskajiem riskiem (proti, plūdiem, sausumu un ūdens līmeņa pazemināšanos), kas rada izaicinājumus valsts ekonomikas un sabiedrības noturībai. Klimata pārmaiņas izgaismo lielu transporta infrastruktūras neaizsargātību. Ūdens infrastruktūras kvalitāte joprojām ir zema, tajā ir ļoti lieli zudumi un notekūdeņu attīrīšanas prasību atbilstība ir krietni zemāka par ES prasībām, kas liecina par pastāvīgiem trūkumiem ūdensresursu un atkritumu apsaimniekošanā. Nacionālais pielāgošanās satvars nodrošina pamatu rīcībai, taču tā īstenošana joprojām ir nevienmērīga, kam par iemeslu ir sadrumstalota pārvaldība klimata politikas jomā un plašāka mēroga institucionālās nepilnības, tostarp tas, ka trūkst obligātu klimata riska novērtējumu. Turpmāko darbību, tostarp dažu kohēzijas politikas atbalstīto darbību, mērķis ir uzlabot ūdensresursu un atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru un stiprināt klimatnoturību. Taču investīcijas vēl aizvien ir zemākas par ES vidējiem rādītājiem, savukārt dabā balstītu risinājumu ieviešana un apdrošināšanas segums pret riskiem, kas saistīti ar klimatu, joprojām ir ierobežoti, un tas ierobežo resursu ilgtspējīgu izmantošanu un vispārējo noturību, tostarp jūras ekosistēmu noturību.

(33) Ņemot vērā izšķirošo cilvēkkapitāla nozīmi Savienības konkurētspējas un stratēģiskās autonomijas uzlabošanā, Padome 2026. gadā ieteica dalībvalstīm rīkoties, lai steidzami risinātu ar cilvēkkapitālu saistītās strukturālās problēmas prasmju, izglītības un mācību jomā, kuras kavē konkurētspēju. Bulgārijai adresētie 2026. gada ieteikumi var palīdzēt īstenot Padomes ieteikumu par cilvēkkapitālu Savienībā.

(34) Bulgārijas vājais sniegums pamatprasmju jomā izgaismo strukturālas problēmas, kas ierobežo cilvēkkapitāla attīstību un konkurētspēju. Aptuveni puse no Bulgārijas 15 gadus veciem jauniešiem nesasniedz minimālo pamatprasmju līmeni, kas ir aptuveni divreiz vairāk nekā vidēji Eiropas Savienībā. Nepietiekams sniegums ir saistīts ar problēmām skolu mācību programmās un mācīšanas kvalitātē. Nepietiekami tiek izmantotas uz kompetencēm balstītas, uz izglītojamo vērstas pieejas, pārāk maz uzmanības pievēršot pamatprasmju attīstīšanai un *STEM* kompetencēm. Iesaistīšanās agrīnajā pirmsskolas izglītībā un aprūpē vēl aizvien ir neliela un nevienmērīga, un tas ierobežo mācīšanos un veicina nevienlīdzību. Īpaši skartas ir nelabvēlīgā situācijā esošas iedzīvotāju grupas, tostarp romu bērni. Neskatoties uz nesenajiem centieniem, Bulgārijas augstākā izglītība joprojām saskaras ar ievērojamām problēmām augsti kvalificētu talantu attīstīšanā, jo īpaši *STEM* jomā, un tas ietekmē ražīgumu un inovāciju. Neskatoties uz nesenajiem centieniem, mācīšanas kvalitāti vēl aizvien negatīvi ietekmē skolotāju trūkums, jo īpaši *STEM* jomā, nepietiekamas un nemērķtiecīgas profesionālās izaugsmes iespējas, kā arī vāja saikne starp darba rezultātiem un atlīdzību.

(35) Situācija Bulgārijas darba tirgū 2025. gadā joprojām bija saspringta, un nodarbinātības līmenis palielinājās līdz 77 %, kas ir nedaudz virs ES vidējā rādītāja. Vienlaikus vispārējā nodarbinātība samazinājās trešo gadu pēc kārtas, kas atbilst plašākām demogrāfiskajām tendencēm, savukārt bezdarba apmērs saglabājās vēsturiski zemā 3,5 % līmenī. Darbaspēka trūkums turpinājās, neraugoties uz dažām vājāka pieprasījuma pazīmēm, un darba devēji joprojām ziņo, ka papildus ir vajadzīgi vairāk nekā 230 000 darba ņēmēju. Pastāv ievērojamas reģionālas atšķirības, proti, nodarbinātības atšķirības starp reģioniem ar labākajiem un sliktākajiem rādītājiem pārsniedz 10 procentpunktus. To jauniešu īpatsvars, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu (*NEET*), joprojām bija augsts salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju, jo īpaši jauniešu ar invaliditāti un romu vidū. Darba tirgus rezultāti vēl aizvien bija nevienmērīgi attiecībā uz neaizsargātām grupām: personu ar invaliditāti nodarbinātības līmeņa atšķirība joprojām bija liela, un, neraugoties uz ievērojamu progresu pēdējos gados, romu nodarbinātības līmenis vēl aizvien atpalika no valsts vidējā rādītāja, savukārt *NEET* rādītājs romu jauniešu vidū saglabājās 46 % līmenī.

(36) Prasmju trūkums joprojām kavē konkurētspēju. Kaut gan 2025. gadā pieauga to cilvēku īpatsvars, kuriem ir vismaz digitālās pamatprasmes, tas joprojām bija daudz zemāks par ES vidējo rādītāju, ierobežojot darba tirgus sniegumu un piekļuvi tiešsaistes pakalpojumiem, vienlaikus radot lielāku sociālo un reģionālo atšķirību risku. IKT speciālistu īpatsvars ir nedaudz zem ES vidējā rādītāja, un MI ieviešana uzņēmējdarbībā joprojām bija pieticīga. Neraugoties uz notiekošo PIA reformu ieviešanu un salīdzinoši augsto dalību profesionālajā izglītībā un apmācībā vidējās izglītības līmenī, pastāvīgā prasmju neatbilstība joprojām negatīvi ietekmē rezultātus, jo PIA absolventu nodarbinātības līmenis vēl aizvien ir zemāks par ES vidējo rādītāju un nepietiekami atbilst darba tirgus pieprasījumam. Bulgārija joprojām ievērojami atpaliek no ES vidējā rādītāja attiecībā uz pieaugušo līdzdalību izglītībā, tostarp nodarbināto pieaugušo vidū. Šo problēmu risināšana arī palīdzētu uzlabot darbvietu kvalitāti.

(37) Bulgārija vēl aizvien saskaras ar strukturālām problēmām, kas saistītas ar nabadzības mazināšanu, nevienlīdzību un sociālo aizsardzību. Sociālās aizsardzības sistēma ir tikusi stiprināta, reformējot minimālo ienākumu shēmu, ko papildināja algu pieaugums, kā rezultātā tika atbalstīti mājsaimniecību ienākumi un nostiprināta sociālās apdrošināšanas finansēšanas bāze. Reformas ilgtermiņa ietekme uz adekvātumu un segumu vēl ir jāizvērtē. Nabadzības riskam pakļauto cilvēku īpatsvars ir samazinājies, taču tas vēl aizvien ir augsts, jo īpaši neaizsargāto grupu vidū, kas liecina par sociālo pārvedumu ierobežoto ietekmi uz nabadzības mazināšanu. Nodarbinātu personu nabadzības līmenis samazinājās, taču joprojām ir augstākais Eiropas Savienībā. Nabadzības un sociālās atstumtības riska rādītājs (*AROPE*) romu un personu ar invaliditāti vidū bija īpaši augsts (attiecīgi 78,3 % un 43,8 %), savukārt *AROPE* rādītājs bērnu vidū joprojām krietni pārsniedz ES vidējo rādītāju. Sociālo pakalpojumu piekļūstamība, finansiālā pieejamība un kvalitāte ir uzlabojusies, pateicoties mērķtiecīgām reformām, kas saistītas ar sociālo pakalpojumu kvalitāti un kartēšanu; tas liecina par progresu pārejā no institucionalizētas aprūpes uz aprūpi kopienās un mājās. Tomēr sociālo pakalpojumu vajadzības, jo īpaši ilgtermiņa aprūpes jomā, vēl aizvien ir lielas un joprojām pastāv problēmas. Situācija, kad sabiedrība strauji noveco, vēl vairāk negatīvi ietekmē pieaugošo pieprasījumu pēc vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes un atbilstošajiem darbiniekiem ([20]).

(38) Bulgārija joprojām saskaras ar būtiskiem šķēršļiem piekļuvē veselības aprūpei, kas negatīvi ietekmē paredzamo mūža ilgumu un novēršamās un ārstējamās mirstības līmeni. Veselības aprūpes sistēma vēl aizvien ir lielā mērā orientēta uz slimnīcām, un tikai ļoti neliela izdevumu daļa tiek atvēlēta ambulatorajai aprūpei, primārajai aprūpei un slimību profilaksei, neraugoties uz slimnīcu gultasvietu lielo skaitu, augstajiem slimnīcas izrakstīšanas rādītājiem un salīdzinoši zemo noslogojumu un vidējo uzturēšanās ilgumu. Maksājumu modelis stimulē standartizētu stacionāro aprūpi, nevis aprūpi, kas ir pielāgota individuālām vajadzībām. Vienlaikus piekļuvi vēl vairāk ierobežo veselības aprūpes speciālistu, jo īpaši medmāsu, trūkums un nevienmērīgais sadalījums, ņemot vērā darbaspēka novecošanu. Arī lieli personīgie maksājumi joprojām ir būtisks šķērslis piekļuvei veselības aprūpei, un Bulgārijā ir lielākais šādu maksājumu īpatsvars kopējos veselības aprūpes izdevumos Eiropas Savienībā, kā arī liels privāto izdevumu īpatsvars par ambulatoro aprūpi. Piekļuvi veselības aprūpei vēl vairāk kavē e-veselības pakalpojumu lēnā un nevienmērīgā ieviešana gan pacientu, gan veselības aprūpes speciālistu vidū.

([20]) SWD(2026) 122 – Otrā posma valstu analīze par sociālo konverģenci saskaņā ar sociālās konverģences sistēmu (*SCF*), 2026.

(39) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2026. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2026. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Attiecībā uz Bulgāriju 1. ieteikums palīdz īstenot pirmo, otro un trešo ieteikumu par eurozonu, 2. ieteikums palīdz īstenot ceturto ieteikumu par eurozonu, 3. ieteikums palīdz īstenot septīto un devīto ieteikumu par eurozonu, 4. ieteikums palīdz īstenot septīto ieteikumu par eurozonu un 5. ieteikums palīdz īstenot piekto ieteikumu par eurozonu,

AR ŠO IESAKA Bulgārijai 2026. un 2027. gadā rīkoties šādi.

1. Ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2026. gada 10. jūlijā, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju, un vienlaikus izmanto elastību, ko paredz Padomes aktivizētā valsts izņēmuma klauzula. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju un izdevumu efektivitāti, kā arī pakāpeniski pielāgojot budžetu, lai uzturētu strukturāli lielākus aizsardzības izdevumus. Nodrošināt, ka pasākumi, kas veikti, lai mazinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi, ir pagaidu pasākumi, kas vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību aizsardzību vai energoietilpīgu uzņēmumu vajadzību apmierināšanu, saglabā stimulus taupīt enerģiju, un ka to fiskālās izmaksas ir saderīgas ar saistībām saskaņā ar ES fiskālo sistēmu. Veikt pasākumus, lai cīnītos pret ēnu ekonomiku, tostarp samazinot stimulus attiecībā uz nepietiekamu ziņošanu par ienākumiem un bezdarbību, un uzlabot nodokļu sistēmas taisnīgumu un ieņēmumu gūšanas jaudu. Stiprināt nodokļu iekasēšanu, tostarp uzlabojot nokavēto maksājumu atgūšanu, atbalstot nodokļu saistību izpildi un paplašinot ieņēmumu bāzi.

2. Nodrošināt saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu īstenoto reformu un investīciju nepārtrauktību. Pastiprināt kohēzijas politikas programmu īstenošanas centienus, attiecīgā gadījumā balstoties uz pārdali stratēģiskajām prioritātēm un elastības iespējām, par kurām panākta vienošanās kohēzijas politikas satvara vidusposma pārskatīšanā. Risināt unikālās sociālekonomiskās, drošības un civilās sagatavotības problēmas, kas skar reģionus pie ES ārējās austrumu robežas, tostarp pievērsties vajadzībai investēt divējāda lietojuma infrastruktūrā.

3. Uzlabot valsts pārvaldes darbību, jo īpaši vietējā un reģionālajā līmenī, vienkāršojot regulējumu un uzlabojot regulatīvos instrumentus; racionalizējot un digitalizējot darbplūsmas un pakalpojumus, palielinot sadarbspēju visos pārvaldības līmeņos un turpinot pilnveidot civildienesta ierēdņu prasmju kopumu. Uzlabot korupcijas apkarošanas pasākumu efektivitāti, jo īpaši augsta līmeņa korupcijas lietās, tostarp stiprinot Augstākās tiesu padomes neatkarību un efektīvu darbību. Uzlabot publiskā iepirkuma procedūru kvalitāti un efektivitāti un stiprināt regulatoru neatkarību un darbību. Palielināt publisko pētniecības un izstrādes investīciju ietekmi un efektivitāti.

4. Vēl vairāk dekarbonizēt elektroenerģijas sistēmu un samazināt atkarību no elektroenerģijas ražošanas, kuras pamatā ir fosilais kurināmais, tostarp, veicinot vēja enerģijas ražošanas izvēršanu, nodrošinot piedāvājuma un pieprasījuma elastību, modernizējot elektrotīkla infrastruktūru sadales līmenī un reformējot valstij piederošo enerģētikas nozares uzņēmumu korporatīvo pārvaldību, lai uzlabotu pārredzamību. Veicināt centralizētās siltumapgādes sistēmu modernizāciju, pakāpeniski atceļot fosilā kurināmā subsīdijas. Novērst enerģētiskās nabadzības problēmu, veicot mērķorientētus pasākumus. Sekmēt rūpniecības dekarbonizāciju. Veicināt tīra pilsētas, sabiedriskā un dzelzceļa transporta izvēršanu, tostarp paātrinot investīcijas vajadzīgās infrastruktūras attīstīšanā un savienojamībā valsts ziemeļu reģionā. Uzlabot klimatnoturību, ūdensresursu noturību un atkritumu apsaimniekošanu.

5. Stiprināt uz kompetencēm balstītu mācīšanos. Turpināt uzlabot mācīšanas kvalitāti ar skolotāju uz vajadzībām balstītu apmācību. Uzlabot izglītības un apmācības kvalitāti, atbilstību darba tirgus vajadzībām un iekļautības līmeni. Palielināt nepietiekami pārstāvēto grupu nodarbinātību. Stiprināt prasmju apguvi, tostarp pieaugušo izglītību, lai palielinātu konkurētspēju. Risināt sociālās iekļaušanas jautājumus, uzlabojot piekļuvi labāk integrētiem nodarbinātības un sociālajiem pakalpojumiem un kopienā balstītai ilgtermiņa aprūpei un efektīvākam minimālo ienākumu atbalstam. Stiprināt veselības aprūpes sistēmas efektivitāti un piekļūstamību, tostarp pārdalot resursus no stacionārās aprūpes uz ambulatoro aprūpi, samazinot personīgos maksājumus un novēršot veselības aprūpes speciālistu trūkumu un nevienmērīgo sadalījumu visā valstī.

Briselē, 2026. gada 10. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs

S. HARRIS